

**ISTORIJAT ROBIJE
ŠEJHUL-ISLAMA
IBN TEJMIJJE**

Islamski studio "Taqwa"

HISTORIJAT ROBIJE ŠEJHUL-ISLAMA IBN TEJMIJJE

Zatvor, mučenja, udaranje, čak i ubistvo, draži su Allahovim ewlijama od zapadanja u grijeha i robovanja ljudima.

Faraonovi čarobnjaci, nakon što su povjerovali u Gospodara Harunovog i Musaovog, ponosno su se suočili sa prijetnjom taguta kome su rekli:

"Ništa strašno!", rekoše oni, "mi ćemo se Gospodaru svome vratiti. Mi se nadamo da će nam Gospodar naš grijeha naše oprostiti zato što smo prvi vjernici." ¹

Iz istog razloga je Jusuf, 'alejhis-selam, odabrao tamnicu umjesto zapadanja u grijeh:

"Gospodaru moj", zavapi on, "draža mi je tamnica od ovoga na što me one navraćaju!" ²

Tako ni šejhul-islam Ibn Tejmijje – koji je bio muftija ummeta, noću pobožnjak a danju mudžahid, komandant muslimanske vojske, onaj koji oživljava sunnet i ponižava novotarije – nije bio pošteđen iskušenja.

Šejhul-islam ibn Tejmijje je bio zatvoren sedam puta. U ovoj knjižici ćemo opisati okolnosti koje su bile u šest od tih slučajeva, zato što je jednom bio zatvoren na vrlo kratko vrijeme a potom pušten, nakon što su ulema i građani Damaska protestovali zahtijevajući njegovo oslobađanje. Ukupno vrijeme koje je proveo u zatvoru je oko pet godina. Razlozi njegovog zatvaranja su bili nepravedni i oni samo odražavaju mržnju i zavist koje su njegovi neprijatelji osjećali prema njemu.

S druge strane, kao posljedica toga nastale su velike koristi, jer: ***"Zaista se djela cijene po njihovom završetku."*** ³ Tokom vremena provedenog u zatvoru šejhul-islam je napisao svoja brojna djela koja su nastavila da žive i nakon njegove smrti.

¹ sura eš-Šu'ara, 50. i 51. ajet

² sura Jusuf, 33. ajet

³ hadith je zabilježio el-Bukhari

Detalji o njegovom zatvaranju:

Prvi slučaj: Damask (zbog kršćanina koji je vrijeđao Allahovog Poslanika)
--

Bilo je to u Damasku 693./1294. h. g.

Vrijeme koje je tada proveo u zatvoru bilo je kratko, ali je korist koja je iz toga proistekla bila velika.

Uzrok je bio slučaj sa kršćanskim svećenikom po imenu Assaf an-Nasrani, za kojeg je grupa ljudi posvjedočila da je javno opsovao Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi we sellem. Kada je za to saznao šejhul-islam, izdao je fetwu da je kazna za počinioaca tog nedjela – ubistvo.

Sastao se sa šejhom Zejnud-din el-Farikinom, koji je tada podučavao hadithu, pa su njih dvojica pokrenuli slučaj pred zamjenikom sultana u Damasku, Izzud-din Ejbek el-Hamewijem. Potom je doveden taj kršćanin, a sa njim i neki 'alewija koji ga je uzeo u zaštitu pred ljudima. Ibn Tejmijje je ponovio da je kazna za psovača Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi we sellem, smrt.

Narod je većinski bio uz Ibn Tejmijju, ali je namjesnik postavio uslov Assafu da, u zamjenu za svoj život, primi islam, na šta je on prividno pristao. Međutim, Ibn Tejmijje je bio ustrajan na tome da je propisana kazna za psovača Muhammeda, sallallahu 'alejhi we sellem, bio on musliman ili ne, ubistvo.

Šejhul-islam je predvodio masu naroda koja je ispred palate namjesnika izražavala svoje nezadovoljstvo odlukom namjesnika. Ibn Tejmijje i šejh Zejnud-din su krenuli da kamenuju Assafa i 'alewiju koji mu je pružao zaštitu. Nakon što se kršćanin požalio namjesniku, šejhovi su optuženi za podsticanje nasilja i suprostavljanje odlukama sultanovog namjesnika, pa su bičevani i zatvoreni.

Bio je to Ibn Tejmijjin prvi boravak u zatvoru.

Kao rezultat ovog događaja, šejhul-islam je u zatvoru napisao svoju poznatu knjigu *"Es-sarimul-Meslul 'ala Šatimir-Resul"* (*"Isukana sablja protiv psovača Allahovog Poslanika"*), koja se smatra jednom od najpoznatijih knjiga na temu vrijeđanja Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi we sellem.

Ubrzo je vladar oslobodio dvojicu šejhova, a spomenuti Assaf je ubijen na putu za Hidžaz. Ubio ga je sin njegovog brata. Možda je to bila Allahova kazna njemu.

Nekoliko godina kasnije, 698./1299. h. g., Ibn Tejmijje je napisao jednu od svojih najpoznatijih knjiga o islamskom vjerovanju, *"El-Fatawā el-Hamewije el-Kubrā"*,

kao odgovor na česta pitanja stanovnika grada Hama u vezi sa Allahovim svojstvima. Kasnije je u Damasku na nekoliko javnih skupova pojasnio ovu knjigu i insistirao da je u "*Hamewiji*", kao i u "*Wasitijskoj 'aqidi*" samo navedeno vjerovanje ehlu-sunneta. U ovoj knjizi je on kritikovao eš'arijsko vjerovanje, kao i vjerovanje apologetičara (mutekellimina) uopšte.

Njegovi protivnici iz redova apologetičara su ga optužili za antropomorfizam, zbog čega je ispitivan od strane kadije Dželalud-dīn ibn 'Umer el-Qazwīnīja. Nakon što je kadija pregledao tekst "*Hamevije*" i čuo pojašnjenje od Ibn Tejmijje, on je oslobođen svih optužbi i dozvoljeno mu je da nastavi da piše i predaje.

Ibn Tejmijjini protivnici su ponovo pokrenuli hajku protiv njega i njegovog ortodoksnog vjerovanja,⁴ ovoga puta koristeći kao povod njegovo djelo "*Wasitijska 'aqida*". Dva vijeća održavana su 705./1306. h. g. u rezidenciji namjesnika Damaska, tokom kojih je ocijenjeno da je Ibn Tejmijjina "*Wasitijska 'aqida*" u skladu s Kur'anom i Sunnetom.

Ipak, slučaj je ponovo otvoren po naredbi sultana i održano je treće vijeće. I ovaj put, vijeće se uzdržalo od osude knjige. Međutim, šafi'ijski kadija Nedžmud-dīn ibn Sasrā je bio primoran da da ostavku i, zajedno sa Ibn Tejmijjom, poslan je u Kairo nekoliko mjeseci kasnije.

Šejhovi iz Egipta uspjeli su tamo gdje nisu uspjele njihove kolege u Damasku. Razlog je bio što su učenjaci u Damasku imali daleko više kredibiliteta i pouzdanosti za razliku od onih u Kairu, koji su bili gotovo anonimni. Učenjaci Kaira su uspjeli nagovoriti tiranskog vladara Ruknud-dina Bejbarsa Jašangira, čiji je lični šejh i mentor bio fanatični sufija po imenu Nasr el-Manbadži, da zahtjeva od sultana dovođenje Ibn Tejmijje na ispitivanje. Sultan je tada bio Muhamed ibn Qalawun, ali je, činjenično, snagu imao Jašangir, a ne on, pa je Ibn Qalavun otišao na hadždž, a zatim se smjestio u Karak (Jordan), čekajući pravo vrijeme da se ponovo pokuša vratiti na tron.

Naredba da se Ibn Tejmijje dovede u Kairo je izdata 705. h. g. i on je odlučio da ode u Egipat. Njegov učenik Ibn 'Abdul-Hadi kaže: "Toga dana su se ljudi okupili da se oprostite, ophrvani tugom i žalošću... Mnogi su bili uplakani."

⁴ Fundamentalnih stavova baziranih na vjerovanju prvih generacija muslimana

Drugi slučaj: Kairo (zbog „antropomorfističkog učenja“)

Odmah po dolasku u Kairo, Ibn Tejmijje je pod istim optužbama kao i u Damasku, izveden pred još jedno vijeće, kojim je predsjedavao sudija Ibn Mahluf el-Maliki. Vijeće se sastojalo od visokih predstavnika vladajućih Memluka i četvorice glavnih kadija Egipta. Ovo vijeće je ustvari bilo zamka, gdje je šejh od prisutnih optuživan da on Allahu pripisuje ljudska svojstva, da govori da Allah sjedi na tronu poput ljudi, da tvrdi da Allah govori glasom poput ljudi itd. Kadija ga je pitao da li je to tačno, a Ibn Tejmijje mu je odgovorio da je jasno da su oni njega već osudili, da je sudija istovremeno i njegov tužitelj i da već ima mišljenje o njemu, pa neka zato rade šta žele. Odbio je da odgovara na dalja pitanja.

Kao rezultat toga, sa svojom braćom 'Abdullahom i 'Abdur-Rahmanom (Zejnudin i Šerifud-din) bio je zatvoren u tvrđavi u Kairu. Nakon osamnaest mjeseci u zatvoru je oslobođen, ali mu nije dozvoljen povratak u Damask.

HISTORIJAT ROBIJE ŠEJHUL-ISLAMA IBN TEJMIJJE_____

Treći slučaj: Kairo (zbog suprostavljanja sufijama)

U Kairu je Ibn Tejmijje držao predavanja i prenosio znanje mnogobrojnim učenicima. Također je nastavio pobijanje zabudjelih vjerovanja i praksi (novotarija). Zbog toga je stekao brojne neprijatelje. Glavno pitanje bio je tewessul (posredništvo u dovi), tj. obraćanje Allahovom Poslaniku i ewlijama kao posrednicima u dovi, što je zagovarao ili smatrao dozvoljenim veliki broj sufijskih redova i dio poznatih učenjaka tog doba.

Ibn Tejmijje je tewessul proglasio zabranjenim, smatravši ga vrstom širka. Bojao se da će ovakve prakse preći u ekstrem i voditi u "kult svetaca", poput onog kod kršćana. Smatrao je da je to put odvrćanja roba od njegovog Gospodara i okretanje 'ibadetu stvorenjima, bez obzira koliko oni bogobožni bili.

Ibn Tejmijje je pozvan kod šafi'ijskog kadije u Kairo, da razjasni svoje stavove u vezi sa tewessulom. Kadija ga je saslušao i zvanično ga oslobodio optužbi, dozvolivši mu da se vrati u Damask. Dok se spremao na put, izdata je naredba da se ponovo zatvori, i proveo je u zatvoru u Kairu još nekoliko mjeseci.

Međutim, tu nije bio kraj njegovim iskušenjima u Egiptu.

Naime, novoprolašeni sultan Ruknud-dīn Bejbars el-Jāšnikīr je bio pod direktnim uticajem sufijskih šejhova kojima se šejhul-islam direktno suprostavljao, što je uzrokovalo novi talas neprijateljstava protiv njega.

Četvrti slučaj: Aleksandrija (zbog suprostavljanja „evlijama“)

Šejhul-islam je ubrzo došao u konflikt sa ekstremnim sufijama koji su pretjerivali po pitanju 'ibadeta kod grobova i po pitanju svojih šejhova, pripisujući im status ewlija.

Jedan od načina na koji su te "ewlije" ubjeđivale običan narod u svoju superiornost, bio je i taj što bi ulazili u vatru i iz nje izlazili neozlijeđeni. Ibn Tejmijje im je na to predložio: *"Spreman sam da zajedno sa vama uđem u vatru uz jedan uslov: da se prvo okupate"*, što su oni odbili. Naime, sufijski šejhovi su se u svojim performansama koristili prevarom, tj. mazali bi na svoju kožu određenu supstancu prije ulaska u vatru, što ih je štitilo tokom kratkog boravka u njoj. Bez toga, bilo im je jasno da bi izgorjeli, pa su odbili da to urade tj da se okupaju pa da zatim zajedno sa njim uđu u vatru.

Neko je upitao Ibn Tejmijju da li se uplašio boravka u vatri, a on im je odgovorio: *"Ne, bio sam ubjeđen da bi me Allah pomogao kao što je pomogao Ibrahima, 'alejhis-selam, kada je ubačen u vatru."*

Kritikovao je Ibn 'Arebija, Halladža i druge poznate sufijske "velikane". Napisao je knjigu pod naslovom *"El-Istigathe fir-Rad 'alel-Bekri"* (u kojoj se tretira pitanje dove umrlima) kao odgovor sufijskom šejhu po imenu el-Bekri. Sufije su protestovale kod sultana u Kairu i Ibn Tejmijje je ponovo strpan u zatvor.

Namjerno su ga poslali u zatvor u Aleksandriji gdje je sektaštvo bilo veoma prošireno i gdje nije imao gotovo nimalo pristalica. Ali uprkos tome, on je unutar zatvora činio da'wu i uspio proširiti krug ljudi na sunnetu. U tom periodu je napisao nekoliko važnih djela, od kojih je najpoznatije *"Kitābur-Redd 'alel-Mentiqijjīn"* (*"Odgovor apologetičarima"*), koje je jedan od najtežih udaraca ikada nanijetih pokretu apologetičara koji su se oslanjali na djela ranih grčkih filozofa i njihovih komentatora i sljedbenika među muslimanima. Centralna tema ovog djela je upravo Ibn Tejmijjina kritika filozofskih teoloških metoda koje on krivi za davanje prednosti razumu ispred objave.

Nakon nekoliko mjeseci, Muhammad Ibn Qalawun se vraća na vlast 709. h. g. i preuzima mjesto izdajnika el-Džešenkira, a zatim oslobađa šejha Ibn Tejmijju iz zatvora i poziva ga da iz Aleksandrije dođe u Kairo. Tamo ga je dočekaao na dvoru, gdje su već bili mnogi učenjaci i prinčevi. Sultan je ustao za šejha, srdačno ga pozdravivši, a zatim ga odveo u udaljeni ugao i rekao mu: *"Ovdje su prisutni oni učenjaci čija je zakletva data Džešenkiru (Qalawunovom bivšem suparniku), koji su te oklevetali i proglasili nevjernikom"*, a zatim je zatražio njegovu fetwu da ih i

HISTORIJAT ROBIJE ŠEJHUL-ISLAMA IBN TEJMIJJE _____

poubija. Šejh se oštro usprotivio i odgovorio: *"To su učenjaci, najbolji ljudi koje imate u svom kraljevstvu; ako ih ubijete, neće imati ko da zauzme njihovo mjesto. A ja sam njima halalio ono što su oni meni učinili."*

Iz tog razloga, Ibn Mahluf, koji je u to vrijeme bio jedan od glavnih protivnika Ibn Tejmijje, koji je huškao vladara protiv njega, ⁵ nepravedno ga zatvorio i ohalalio njegovu krv, naposljetku je rekao: *"Nismo vidjeli nikoga pravednijeg od Ibn Tejmijje. Nismo ostavili ništa što smo mogli učiniti protiv njega, a da to nismo uradili, a kada nas je on imao u šaci, oprostio nam je. "*

Zatim je šejh ostao u Kairu, tamo su ljudi dolazili i ispitivali ga, uzimali fetwe i huškali ga protiv njegovih neprijatelja, ali je rekao: *"Halalio sam svima koji su mene stavljali na muke, a što se tiče onih koji su lagali na Allaha i Njegovog Poslanika, neka ih Allah kazni."*

Potom je otišao u Damask da se sa sultanom bori protiv Tatara, nakon što je bio odsutan iz Damaska u periodu od sedam godina.

⁵ Ibn Mahluf je vlastima napisao sljedeće: *"Mora se izvršiti pritisak na Ibn Tejmijju i ograničiti se njegovo djelovanje, ako ne bude ubijen; inače, njegovo otpadništvo je dokazano."*

Peti slučaj: Damask (zbog mesele o tri talaka) ⁶

Godine 718./1318. h. je došlo novo iskušenje; ovoga puta u vezi sa Ibn Tejmijjinim stavom o talaqu (razvodu braka), stavom koji je bio suprotan konsenzusu svih mezheba, uključujući i njegov, hanbelijski.

U to vrijeme je stav sva četiri mezheba bio je da ako ženi daš tri talaqa odjednom, da je to validno i nije ti dozvoljeno više vratiti ženu.

Ibn Tejmijje je smatrao to neispravnim, rekavši da to nije stav Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi we sellem, Ebu Bekra ni 'Umera. Govorio je: "Kako ćeš drugi i treći put odmah razvesti nekoga ko nije tvoja žena? Moraš je prvo vratiti, da bi je ponovo razveo." Danas je to preovladavajući stav, ali je tada zvanični stav bio fanatično-ekstremno mezhebski.

Sultan mu je naredio da prestane da izdaje fetwe u vezi sa ovim pitanjem, i održana su dva vijeća: prvo 718./1318. i drugo 719./1320., da bi se detaljno ispitala ova stvar. Nakon ova dva vijeća, Ibn Tejmijje je oslobođen optužbi. Međutim, na trećem vijeću je optužen zbog nepokornosti sultanu, uz naređenje da prestane izdavati fetwe. Poslije trećeg vijeća, Ibn Tejmijje je uhapšen i zatvoren na pet mjeseci u tvrđavi u Damasku.

Ponovo je proveo poduže vrijeme u zatvoru, ali je njegova popularnost među narodom samo rasla. Njegove knjige su iz zatvora išle među narod. Ljudi su imali dostupne mnoge učenjake, ali oni su svoja pitanja slali njemu u zatvor. Tako je nastalo trideset i osam tomova obimno djelo "*Medžmu'ul-Fetawa*".

⁶ Treba napomenuti da je šejhul-islam predhodno još jednom izveden pred sud u Damasku i zatvoren zbog svog pisanja protiv tada dominantne 'aqide 'ilmul-kelama, maturidija i eš'arija. Tada se, međutim, okupio veći broj pravednih učenjaka koji su protestovali protiv njegovog zatvaranja, pojašnjavajući da njegova knjiga ne sadrži nikakve greške i on je oslobođen. Njegova popularnost među narodom je rasla, ali su također rasle i spletke dušmana.

Šesti slučaj : Damask (zbog mesele putovanja u cilju posjećivanja kaburova dobrih ljudi)

Godine 726./1326. h. je Ibn Tejmijje ponovo uhapšen; ovoga puta povod je bila njegova knjiga *"Er-Risāle fī Ziyārat al-Qubūr wel-Istindžād bil-Maqbūr"* (*"Poslanica o posjećivanju kaburova i traženja pomoći od umrlih"*), u kojoj je kritikovao praksu putovanja sa ciljem posjećivanja kaburova ewlija (dobrih ljudi) i zagovorništva putem njih.

Naime, zavidni učenjaci su u međuvremenu uspjeli promijeniti mišljenje sultana koji je do tada bio naklonjen Ibn Tejmijji, pa je naredio njegovo zatvaranje. Zabranjeno mu je da izdaje fetve i ponovo zatvoren u tvrđavi u Damasku.

Dok su ga uvodili u zatvor proučio je: **"Na Dan kada će licemjeri i licemjerke vjernicima govoriti: 'Pričekajte nas da se svjetlom vašim poslužimo!' 'Vratite se natrag, pa drugo svjetlo potražite!' – reći će se. I između njih će se pregrada postaviti koja će vrata imati; unutar nje biće milost, a izvan nje patnja."**⁷

Njegov učenik, imam edh-Dhehebi kaže: *"Niko nije mogao pronaći pravi ajet u datom trenutku kao što je to mogao Ibn Tejmijje."*

Neki učenjaci su govorili: *"Kao da je Kur'an bio otvoren pred njim cijelo vrijeme."*

Tamo je ostao pune dvije godine.

Po pitanju posjete mezaru Poslanika, sallallahu 'alejhi we sellem, Ibn Tejmijje je naveo dva mišljenja učenjaka: Mišljenje imama Malika koji zabranjuje ciljano putovanje zbog posjete Poslanikovom mezaru, argumentujući hadithom koji kaže: **"Ne putuje se posebno (u cilju 'ibadeta), osim da bi se posjetile tri džamije"**⁸ i to je ispravno mišljenje, a drugo mišljenje je mišljenje nekih učenjaka šafi'ijskog i hanbelijskog mezheba da je takvo putovanje dozvoljeno.

Zaista je neshvatljivo zašto je svijet ustao protiv Ibn Tejmijje, a nije ustao prije toga protiv imama Malika zbog istog mišljenja?! Nema drugog objašnjenja osim strasti, fanatizma i slijepog slijeđenja.

Ovoga puta, Ibn Tejmijje se suočio sa dvojicom uglednih protivnika, malikijskim kadijom Taqī'ud-dīn el-Ikhnā'ijem i šafi'ijskim kadijom 'Alā'ud-dīn el-Qūnawījem, sljedbenikom Ibn 'Arebija, što možda objašnjava strogu kaznu koju je dobio.

⁷ sura el-Hadid, 13. ajet

⁸ Ka'ba u Mekki, džamija Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi we sellem u Medini i Mesdžidul-Aqsa u Qudsu

Ibn Tejmijje je nastavio sa pisanjem u zatvoru, napadajući lično kadiju el-Ikhna'ija i dodatno pojašnjavajući svoj stav o činjenju dove na kaburima ewlija u djelu *"Er-Redd 'alel-Ikhna'i"*. El-Ikhna'i se žalio sultanu i tražio od njega da naredi da se Ibn Tejmijji zabrani papir, mastilo i pero. Nema sumnje da mu je Ibn Tejmijjino konstantno pisanje i davanje fetvi ljudima veoma smetalo, čak dotle da je govorio: *"Odakle se pojavljuju ove njegove knjige? Zar on nije u zatvoru?..."*

Šejhul-islamu su oduzeli sve, pero, papir i sve čime se i na čemu se moglo pisati. Skupljao je komade uglja i pisao je po zidovima svoje tamnice. Ibn Kajjim koji ga je posjećivao u zatvoru, prenosi da je šejhul-Islam tih dana, više nego ikada, na sedždi učio: *"Allahumme e'inni 'ala dhikrike we šukrike we husni 'ibadetik"*. Tada je imao šezdeset i pet godina, a u tih nekoliko posljednjih mjeseci svog života proučio je hatmu osamdeset i jedan put. Pred smrt je izražavao žaljenje što nije posvetio cijeli svoj život Kur'anu. Ibn Kethir kaže da je preselio učeći posljednje ajete sure el-Qamer:

"Oni koji su se Allaha bojali bit će u džennetskim baščama i pored rijeka, na mjestu Istine, kod Vladara, Apsolutno Moćnoga."⁹

Nakon što je izgovorio ove ajete, Allah mu je uzeo dušu.

Premинуo je 20. dhūl-qa'de 728./ 26. septembra 1328. godine u svojoj ćeliji u tvrđavi.

Ogroman broj ljudi mu je prisustvovao dženazi. Svi veliki učenjaci su bili tu. Ibn Kethir, edh-Dhehebi, Ibn 'Abdul-Hadi, el-Mizzi i mnogi drugi su mu klanjali dženazu. Vladari, čak i njegovi neprijatelji.

Imam Ahmed je rekao: *"Između nas i novotara je dan dženaze."*

Dženaza Ibn Tejmijje je bila druga po masovnosti, nakon dženaze imama Ahmeda ibn Hanbela, rahimehullah. Uprkos snažnom i upornom protivljenju s određenih strana, Ibn Tejmijje je bio poštovan i voljen od većine stanovništva Damaska koji su u njemu vidjeli učenjaka velikog integriteta, vjerskog znanja i neustrašive hrabrosti u suočavanju s najvećim društvenim i političkim opasnostima, kao i sa neprijateljem na bojnopolju kada je bilo potrebno.

Prenosi se da je od trenutka njegove smrti do njegove sahrane "normalan život Damaska praktično stao".

⁹ sura el-Hadid, 54. i 55. ajet

LIČNOST IBN TEJMIJJE SPRAM LIČNOSTI NJEGOVIH PROTIVNIKA

Zapitajmo se: Gdje su danas, nakon toliko stoljeća, neprijatelji Ibn Tejmije? Ko ih se uopšte sjeća? Oni su utonuli u zaborav jer su se borili protiv istine i iz tog razloga je sjećanje na njih umrlo s njima ili prije njihove smrti, dok je Ibn Tejmije branio istinu iako su mnogi u njegovo vrijeme bili neprijateljski nastrojeni prema njemu, klevetali su ga, tukli i zatvarali, prijetili mu ubistvom, ali ga sve to nije slomilo, niti odvratilo od pravog puta, radi zadovoljstva Uzvišenog Allaha. Zato i danas nakon sedam stotina godina, on živi među nama, koristimo se knjigama koje je napisao i ostavio za sobom, a koje su ljudima veliki primjer zalaganja na putu istine, za svakoga ko želi da ide ovim putem punim trnja, ali čiji je kraj Allahova milost i Njegov džennet.

Ibn Tejmije pripada skupini islamskih učenjaka koji su najviše bili izloženi zlostavljanju i zavisti drugih islamskih učenjaka, ali on je pokazao zadivljujuću strpljivost i bio je prema njima vrlo ljubazan i samilostan. Napadali su ga uglavnom zato što su mu zavidjeli zbog ljubavi ljudi prema njemu, kao i zbog znanja, vjere i morala koje mu je Allah podario, te izvanrednog položaja koji je imao u srcima muslimana.

Prepričavajući stanje Ibn Tejmijjinih protivnika iz redova uleme i njihov odnos prema Ibn Tejmijji, hafidh el-Bezzar je rekao: *"Kada su vidjeli ovog imama, učenjaka ahireta, kako ostavlja dunjalučke blagodati i kako se odriče čak i onoga što je dozvoljeno, a kamoli onoga što je jasno zabranjeno, shvatili su da ih takav njegov odnos prema dunjaluku izlaže sramoti i iznosi na vidjelo njihove skrivene rabote; njihova bolesna ljubomora potakla ih je da pokažu šejtanska svojstva koja se razlikuju od Ibn Tejmijjinih duhovnih kvaliteta, pa su ga napadali gdje god su stigli."*

Ibn Fadlallah el-'Umeri veli: *"Skupina fanatičnih islamskih pravnika (fekiha) i kadija u Egiptu i Šamu se digla protiv Ibn Tejmije, pripremili su svu svoju 'konjicu' i 'pješadiju' protiv njega, a on je odbio sve njihove napade i obavezao ih jasnim argumentima, pa kad su doživjeli poraz, onda su nasrnuli na njegovu čast i klevetali ga vlastima."*

Nakon što su njega i njegove učenike zatvorili i mučili, doveli su ga pred nepravedni sud čije su kadije bili njegovi otvoreni neprijatelji, gdje je vladalo pravilo: kadija te tuži, kadija ti sudi. Na takvom suđenju Ibn Tejmije nije imao nikakvih mogućnosti da se odbrani.

Kada je Šerefuddin – Ibn Tejmijjin brat koji je bio s njim u zatvoru – vidio veliku nepravdu koju su im nanijeli ovi ljudi, učio je dove protiv njih, pa ga je Ibn Tejmije

HISTORIJAT ROBIJE ŠEJHUL-ISLAMA IBN TEJMIJE

spriječio, rekavši mu: *"Radije reci: 'Allahu, podari im svjetlo koje će ih voditi pravim putem'."*

Onima koji su ga posjećivali u zatvoru je govorio: *"Pravi zatvorenik je onaj čije je srce zaključano od Allaha, a pravi zatočenik je onaj čije srce je zarobljeno od strane njegovih strasti."*

I govorio je: *"Šta mi mogu moji neprijatelji? Moj džennet je u mojim prsima, prati me svugdje. Ako me zatvore, to mi je osama sa Allahom. Ako me ubiju, to mi je šehadet. A ako me protjeraju, to mi je turizam na Allahovom putu".*

Kada su ga savjetovali da prestane govoriti o spornim pitanjima i da time sebi obezbjedi izlazak na slobodu, žestoko je odbijao, rekavši: *"Allah je uzeo ugovor od učenjaka, da će ljudima pojašnjavati istinu i da je neće skrivati."* Potom je naveo hadis: ***"Ko bude upitan o znanju pa prećuti, na Sudnjem Danu biće zauzdan užem od vatre."***¹⁰

Dok je bio u zatvoru, pored pisanja, vrijeme je također provodio naređujući dobro i odvrćajući od zla.

Jedan njegov učenik je zabilježio: *"Kada je ušao u zatvor, vidio je zatvorenike zauzete raznim igrama koje gube vrijeme radi zabave, kao što su igre šaha i kocke, što je dovelo do ostavljanja namaza. Šejh ih je oštro ukorio i naredio im da čuvaju namaz i okrenu se Allahu u 'ibadetu, pokajanju i dobrim djelima. On ih je poučio iz sunneta onome što treba da znaju, ohrabrujući ih da čine dobro i jačajući njihovu vjeru, i time je zatvor postao utočište za one koji traže vjeru i zatvor je postao pun takvih!"*

Ibn Qajjim je prenio da je, kada je čuo da je Ibn Mahluf umro, požurio svom šejhu da ga tom viješću obraduje. Međutim, ovaj ga je izgrdio kao što nikada nije, rekavši: *"Zar si mislio da ću se radovati smrti muslimana?"* Zatim je odmah ustao i otišao do kuće umrlog, izrazio saučešće njegovoj porodici i rekao im: *"Znajte da sam vam ja od danas umjesto njega. Kakvu god potrebu budete imali, ja ću vam pomoći u tome."* Oni su se obradovali i upućivali su hajr-dove za Ibn Tejmijju, diveći se njegovom postupku.

Imam edh-Dhehebi je o njemu rekao: *"A ostatak javnosti ga voli (tj. muslimanski svijet i ulema ga vole, osim fanatičnih učenjaka i njihovih sljedbenika), jer je svojim jezikom i perom radio u njihovu korist danju i noću."*

¹⁰ hadith su zabilježili Ibn Madže, et-Tirmidhi i Ebu Dawud

Kadija Behaud-din es-Subki je rekao: *"Tako mi Allaha, Ibn Tejmijju ne mrzi osim neznalica ili sljedbenik strasti kojeg je njegova strast odvratila od istine nakon što ju je spoznao."*